

① Aangetast textiel

Vriezen is vaak de meest effectieve en goedkoopste manier om aangetast textiel ① te behandelen. De koude doodt eitjes, larven en volwassen insecten. U kunt deze behandeling zelf uitvoeren.

Meestal wordt de methode toegepast op objecten van **textiel** (bv. zijde, vilt) of **zuiver dierlijk materiaal** (bv. pels, wol). De textielvezels ondervinden enige schade van het invriezen. Vries dus niet nodeloos in en raadpleeg voor waardevolle voorwerpen altijd een conservator-restaurateur.

Lees meer over insectenaantastingen, de manieren om deze op het spoor te komen en de aanpak met vriezen in de onderhoudsbrochures *Dieren in en op gebouwen. Insecten*, p. 34 en *Kerkelijk textiel behouden en bewaren*, p. 25 (gratis te downloaden op www.monumentenwacht.be/publicaties).

WAT DOEN?

Vorbereiding

Kies een schone en droge ruimte om te werken.

② Steunrolletjes

Vermijd plooiën of vouwen in het textiel bij het invriezen. Zijn die er wel, maak ze dan zo onscherp mogelijk. Breng **steunrolletjes** ② aan tussen plooiën en naden (zie de onderhoudsfiche **10.4 Liggend bewaren van textiel**).

Vacuüm verpakken

Verpak het voorwerp in een goed afgesloten, nauw aansluitende plastic diepvrieszak (bv. minigrip), gebruik een seal- of vacuümapparaat of gebruik de plastic folie en de lastang uit het anoxiepakket ③ (zie de onderhoudsfiche **16.3 Insecten bestrijden met anoxie**). Gebruikt u een gewone plastic zak, vermijd dan extra lucht in de zak. U kunt die wegzuigen met een stofzuiger. Tape de zak daarna goed dicht zodat er geen lucht meer in of uit kan.

③ Vacuüm verpakken

Vriezen

Plaats de zak met het voorwerp in een voorgekoelde **diepvriezer** die voor maximaal 70% is gevuld, zodat de koude lucht er goed rond kan circuleren. Laat het voorwerp minstens één week (liefst twee weken) in de diepvriezer bij minstens -20°C (liefst kouder). Is die lage temperatuur niet haalbaar, herhaal dan de behandeling na drie weken. Laat de zak ondertussen dicht en bewaar deze op kamertemperatuur.

Ontvriezen

Haal het textiel na twee weken uit de diepvriezer. Bij een goed afgesloten zak is er enkel condensvorming aan de buitenzijde. Laat de inhoud op omgevingstemperatuur komen voordat u hem opent. Wacht hiervoor minstens 24 uur en hoogstens 48 uur.

④ Textiel stofzuigen

Textiel reinigen

Haal de voorwerpen uit de zak en verwijder de resten van insecten, spinsels en ander vuil ④ (zie de onderhoudsfiche **10.1 Textiel droog reinigen**).

WAT NODIG?

- plastic diepvrieszak met minigrip, ventiel of een seal- of vacuümapparaat
- plastic folie en lastang uit het anoxiepakket
- plastic zak van PET (liever geen PVC)
- stofzuiger, fijne zachte borstel
- diepvriezer die minstens -20°C haalt, liefst 4****

WANNEER / HOE VAAK?

Eenmalig, bij een vastgestelde actieve aantasting. Herhaal de behandeling op advies van een conservator-restaurateur van textiel.

WELKE ELEMENTEN?

Door insecten aangetaste en ‘verdachte’ objecten van textiel.

WAT VERMIJDEN?

Insecticiden

De traditionele bestrijdingsmiddelen zijn schadelijk voor zowel het textiel als voor de mens: het gaat om naftaleen (in mottenballen) en om paradichloorbenzeen en dichloorvos (in cassettes of papieren strips). Daarom worden deze insecticiden door Monumentenwacht afgeraden, zelfs al zijn ze makkelijk te verkrijgen.

Invriezen van objecten samengesteld uit diverse materialen

Vries beter geen complexe objecten in, samengesteld uit diverse materialen zoals textiel, metaal of een geschilderd medaillon. Doe dat enkel op advies van een specialist, bijvoorbeeld een conservator-restaurateur van textiel.

Herinfectie

Het heeft weinig zin om één object te behandelen en het dan terug te plaatsen in de door insecten ‘besmette’ omgeving. Behandel alle aangetaste en ‘verdachte’ stukken. En probeer zoveel mogelijk stappen van een totale insectenbeheersing uit te voeren, zoals beschreven in de onderhoudsfiche **16.1 Insectenbeheersing in vijf stappen**. Zo vermijdt u een nieuwe aantasting.

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
F + 32 3 212 29 51
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw
een initiatief van de Vlaamse provincies